

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
до зауважень та рекомендацій, викладених у звіті експертної групи «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»
1180 Східноєвропейські історичні студії
Рівень вищої освіти – бакалавр
спеціальність – 032 Історія та археологія

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	
<p>Обговорення ОП зі стейкхолдерами, які представляють академічне середовище як зазначалося вище, відбувалося лише на наукових конференціях, не присвячених освітнім програмам і викладанню, і під час неформальних бесід, що не дозволяє чітку фіксацію та ґрунтовне обговорення рекомендацій, зауважень і пропозицій щодо реалізації ОП. Еґ рекомендує запровадити спеціальний семінар, яких дозволив би більш ефективний обмін ідеями і практиками щодо реалізації ОП у межах спеціальності «Історія і археологія».</p>	<p>Стейкхолдери приймали активну участь у розробці та обговоренні освітньої програми «Східноєвропейські історичні студії» що підтверджують Протокол №4 від 27 лютого 2018 р., Протокол №8 від 29 травня 2020 р., які були надані в додаткових матеріалах на запит Еґ.</p> <p>27 лютого 2023 р. кафедрою історії Центральної та Східної Європи був проведений круглий стіл на тему «Імперська політика Росії (XV– поч. XXI ст.) в реаліях сьогодення» в роботі якого взяли участь представники потенційних стейкхолдерів (Інституту історії України НАН України, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАНУ, Національна академія Служби безпеки України). Підсумки «Круглого столу» будуть враховані в процесі перегляду та наповненості освітньої програми «Східноєвропейські історичні студії».</p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
<p>Вибіркова частини забезпечена двома блоками дисциплін, один із них і обирають студенти, що навчаються на ОП. Це дещо обмежує вибір студентів власної індивідуальної траєкторії. Еґ рекомендує розглянути можливість заміни цієї системи вільним вибором необхідної кількості дисциплін, що сприятиме кращому формуванню індивідуальної траєкторії студента.</p>	<p>Університет не вбачає жодних проблем із формуванням в межах програм вибіркового блоків.</p> <p>Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) «організація освітнього процесу в Університеті ґрунтується на засадах автономності щодо організації освітнього процесу, визначенні форм освітнього процесу та форм і методів навчання».</p> <p>Для забезпечення можливості здобувачу поглибити професійні знання у межах ОП - 25 % навчального плану, є вибіркова складова індивідуальної траєкторії студента. В межах вибіркової складової на</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<p>ОП «Східноєвропейські історичні студії» і запроваджені два вибіркові блоки з метою підготовки висококваліфікованих фахівців конкретного спрямування. Водночас, здобувачі освіти не обмежені у своєму виборі, оскільки згідно процедури 3.7 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf). Ця система не тільки чудово зарекомендувала себе в багатьох програмах Університету, але й повністю відповідає сучасним підходам в ЄПВО щодо впровадження microcredential складових в освітні програми формальної освіти. Вважаємо цю практику зразковою.</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	
<p>У зв'язку з нещодавною появою, здобувачі не ознайомлені з процедурою та більш конкретними діями, які мають бути зі сторони здобувача. ЕГ рекомендує провести консультацію/захід для здобувачів ОП «Східноєвропейські історичні студії» задля ознайомлення з процедурою визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті</p>	<p>Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті буде доведено до відома здобувачів освіти до завершення 2022-2023 н. р.</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
<p>Поряд з апробованими часом і досвідом традиційними формами та методами навчання, ЕГ пропонує приділити увагу новітнім та інноваційним методам для посилення зацікавленості з боку здобувачів, і відповідні зміни внести в наступні редакції робочих програм навчальних дисциплін.</p> <p>ЕГ не було виявлено ніякої публікаційної діяльності (створення та публікація наукових статей здобувачами), тому рекомендується посприяти публікаціям фахових статей для здобувачів старших курсів (одноосібно, або у співавторстві з науковими керівниками/викладачами) для формування навичок роботи і з науковими статтями, не тільки тезами.</p> <p>Серед частини навчально-методичного забезпечення є декілька ОК та ВК, що потребують доповнення та оновлення переліку актуальними науковими працями дослідників та самих викладачів за останніх 5-6 років.</p>	<p>У процесі викладання на ОП «Східноєвропейські історичні студії» поряд із традиційними методами навчання використовуються також нові методи подання матеріалу. Викладачі використовують різні форми і засоби донесення навчального матеріалу до студентів. Під час занять використовуються демонстративні матеріали (презентації, таблиці, карти, сучасні комунікативні технології, тощо).</p> <p>Рекомендації щодо публікацій фахових статей студентами буде враховано.</p> <p>В окремих РНП будуть переглянуті списки літератури.</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
<p>Під час проведення акредитації ЕК встановила, що в робочих програмах відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік.</p> <p>Експертна група рекомендує запровадити практику обов'язкової перевірки курсових робіт на наявність академічного плагіату, що сприятиме формуванню глибшої культури академічної доброчесності.</p>	<p>Відповідно «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf форма робочої програми та інструкція до її заповнення затверджується Вченою радою Університету та вводиться у дію наказом ректора. У затвердженій формі робочих навчальних програм відсутній пункт щодо обов'язкової наявності переліку орієнтовних питань на залік/іспит.</p> <p>Жодним нормативним документом не визначено необхідність перевірки на текстові збіги курсових робіт, відтак ці витрати не можуть бути включені до кошторису. На даному етапі відповідальність за дотримання здобувачами академічної доброчесності під час написання курсових робіт несе науковий керівник, який може самостійно перевіряти роботу на плагіат</p>
Критерій 6. Людські ресурси	
<p>Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності за Критерієм 6, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП (програма розвитку цифрових компетентностей викладачів Digital skills Pro), експертна група дійшла висновку, що ОПП відповідає рівню А за критерієм 6.</p>	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	
<p>Здобувачі програми не ознайомлені з можливостями користуватися доступом до наукометричних баз таких як Scopus та Web of Science та інших ресурсів, про які зазначено на сторінці Бібліотеки (http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php). ЕГ рекомендує посилити на ОП інформування здобувачів щодо таких можливостей, наявності інституційного репозитарію (eKNUTSHIR). Позитивною практикою для ОП буде також активніше наповнення репозитарію працями науково-педагогічних працівників.</p> <p>ЕГ визначила як недолік даної ОП відсутність спеціалізованої платформи для дистанційного навчання та рекомендую розглянути можливість використання системи Moodle для забезпечення потреб даної ОП.</p>	<p>Рекомендацію буде враховано</p> <p>Викладання в межах освітньої програми відбувається на платформах, які є за тих чи інших обставин доступними як викладачам так і студентам</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	
<p>ЕГ відмітила під час зустрічей та за результатами опрацювання відомостей СО та додаткових матеріалів, що залучення працедавців до перегляду ОП відбувається здебільшого на рівні особистих професійних контактів та під час проходження здобувачами практики. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із залученням одночасно багатьох представників роботодавців. Рекомендовано також проводити регулярні соціологічні опитування роботодавців щодо очікувань від випускників ОП та змісту самої програми.</p> <p>Оскільки ОП також матиме найближчим часом перших випускників, рекомендовано розробити систему відслідковування їхнього кар'єрного шляху та проведення регулярних опитувань щодо їхньої думки про шляхи вдосконалення ОП.</p> <p>ЕГ також рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів ОП, оскільки опитування, яке було проведене у січні 2023 р. демонструє, що 25% респондентів відповіли, що вони не задоволені освітньо-організаційним рівнем викладання предметів на ОП. Таким чином, дане питання потребує дослідження проблеми з боку керівництва програми. Водночас ЕГ рекомендує при проведенні локальних опитувань також включати в опитування питання, які передбачають можливість надати розгорнуту відповідь здобувачами.</p>	<p>Стейкхолдери приймали активну участь у розробці та обговоренні освітньої програми «Східноєвропейські історичні студії» що підтверджують Протокол №4 від 27 лютого 2018 р., Протокол №8 від 29 травня 2020 р., які були надані в додаткових матеріалах на запит ЕГ.</p> <p>27 лютого 2023 р. кафедрою історії Центральної та Східної Європи був проведений круглий стіл на тему «Імперська політика Росії (XV– поч. XXI ст.) в реаліях сьогодення» в роботі якого взяли участь представники потенційних стейкхолдерів (Інституту історії України НАН України, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАНУ, Національна академія Служби безпеки України). Підсумки «Круглого столу» будуть враховані в процесі перегляду та наповненості освітньої програми «Східноєвропейські історичні студії».</p> <p>Планується створити базу та розробити систему відслідковування кар'єрного шляху випускників ОП й продовжувати з ними працювати</p> <p>Щосеместрові анонімні опитування здобувачів освіти щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів передбачені чинним положенням (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469), для їх реалізації розроблена і затверджена НМР Університету відповідна анкета. ІОЦ Університету отримав технічне завдання на створення додаткового модуля системи автоматизації освітнього діловодства, завдяки якому такі опитування здійснюватимуться автоматично, а їх результати накопичуватимуться в загально-університетській базі. Поки що ж опитування за анкетною реалізовується силами факультетів/інститутів. Обговорення крайніх результатів опитування здобувачів за програмою були обговорені (за участі новообраного завідувача) на засіданні кафедри історії в січні 2023 р. Наступне опитування буде здійснене під кінець і 2022/2023 н.р. (червень 2023 р.)</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
Критерій 9. Прозорість та публічність	
<p>Третя редакція ОП затверджена Вченою радою від 30.06.2020 та введена в дію наказом ректора від 20.10.2020 р. за №660-32. Проект освітньо-професійної програми ОПІ «Східноєвропейські історичні студії» відсутній на офіційному веб-сайті КНУТШ. У ВС подано лінк на Google форму з опитуванням щодо діючої ОП. https://docs.google.com/forms/d/1yc2s5kz-D5cakTdoHLOsPkMmNfmbEbXUfAhPC63oWJM/edit</p> <p>ЕГ відмітила під час зустрічей та за результатами опрацювання відомостей СО та додаткових матеріалів, що залучення працедавців до перегляду ОП відбувається здебільшого на рівні особистих професійних контактів та під час проходження здобувачами практики. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із залученням одночасно багатьох представників роботодавців. Рекомендовано також проводити регулярні соціологічні опитування роботодавців щодо очікувань від випускників ОП та змісту самої програми.</p> <p>Оскільки ОП також матиме найближчим часом перших випускників, рекомендовано розробити систему відслідковування їхнього кар'єрного шляху та проведення регулярних опитувань щодо їхньої думки про шляхи вдосконалення ОП.</p> <p>ЕГ також рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів ОП, оскільки опитування, яке було проведене у січні 2023 р. (https://docs.google.com/document/d/1rEfdTNOqmWRZSo-uD11b3y6V99KL0AnP/edit) демонструє, що 25% респондентів відповіли, що вони не задоволені освітньо-організаційним рівнем викладання предметів на ОП. Таким чином, дане питання потребує дослідження проблеми з боку керівництва програми. Водночас ЕГ рекомендує при проведенні локальних опитувань також включати в опитування питання, які передбачають можливість надати розгорнуту відповідь здобувачами.</p>	<p>Третя редакція ОП затверджена Вченою радою від 30.06.2020 та введена в дію наказом ректора від 20.10.2020 р. за №660-32. Проект освітньо-професійної програми ОПІ «Східноєвропейські історичні студії» розміщений на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи Історичного факультету КНУІТШ https://drive.google.com/file/d/1JMoVv0f79eWF_IGFUwC2Y5uFqdSAGXg/view</p> <p>Щосеместрові анонімні опитування здобувачів освіти щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів передбачені чинним положенням (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469), для їх реалізації розроблена і затверджена НМР Університету відповідна анкета. ІОЦ Університету отримав технічне завдання на створення додаткового модуля системи автоматизації освітнього діловодства, завдяки якому такі опитування здійснюватимуться автоматично, а їх результати накопичуватимуться в загально-університетській базі. Поки що ж опитування за анкетною реалізовується силами факультетів/інститутів. Обговорення крайніх результатів опитування здобувачів за програмою були обговорені (за участі новообраного завідувача) на засіданні кафедри історії в січні 2023 р. Наступне опитування буде здійснене під кінець і 2022/2023 н.р. (червень 2023 р.)</p>